

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ

॥ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

|| ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||

ಉತ್ತರದಿಗ್ವರ್ತಿನಿ ಸ್ಥಾನಾನಿ ಪರಿಚಾಯಯತಾ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಶತಬಲಿಪ್ರಭೃತೀನಾಂ
ತತ್ರ ಪ್ರೇಷಣಂ

ತತಃ ಸಂದಿಶ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಃ ಶ್ವಶುರಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ದಿಶಂ |
ವೀರಂ ಶತಬಲಿಂ ನಾಮ ವಾನರಂ ವಾನರೇಶ್ವರಃ || 4.43.1 ||

ಉವಾಚ ರಾಜಾ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವವಾನರಸತ್ತಮಃ |
ವಾಕ್ಯಮಾತ್ಮಹಿತಂ ಚೈವ ರಾಮಸ್ಯ ಚ ಹಿತಂ ತದಾ || 4.43.2 ||

ವೃತಃ ಶತಸಹಸ್ರೇಣ ತ್ವದ್ವಿಧಾನಾಂ ವನೌಕಸಾಂ |
ವೈವಸ್ವತಸುತೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಸರ್ವಮಂತ್ರಿಭಿಃ || 4.43.3 ||

ದಿಶಂ ಹ್ಯುದೀಚೀಂ ವಿಕ್ರಾಂತಾಂ ಹಿಮಶೈಲಾವತಂಸಿಕಾಂ |
ಸರ್ವತಃ ಪರಿಮಾರ್ಗಧ್ವಂ ರಾಮಪತ್ನೀಂ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ || 4.43.4 ||

ಅಸ್ಮಿನ್ ಕಾರ್ಯೇ ವಿನಿವೃತ್ತೇ ಕೃತೇ ದಾಶರಥೇಃ ಪ್ರಿಯೇ |
ಋಣಾನ್ಮುಕ್ತಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಃ ಕೃತಾರ್ಥಾರ್ಥವಿದಾಂ ವರಾಃ || 4.43.5 ||

ಕೃತಂ ಹಿ ಪ್ರಿಯಮಸ್ಮಾಕಂ ರಾಘವೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ |
ತಸ್ಯ ಚೇತ್ಪ್ರತಿಕಾರೋಽಸ್ತಿ ಸಫಲಂ ಜೀವಿತಂ ಭವೇತ್ || 4.43.6 ||

ಅರ್ಥಿನಃ ಕಾರ್ಯನಿವೃತ್ತಿಮಕರ್ತುರಪಿ ಯಶ್ಚರೇತ್ |
ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ ಸಫಲಂ ಜನ್ಮ ಕಿಂ ಪುನಃ ಪೂರ್ವಕಾರಿಣಃ || 4.43.7 ||

ಏತಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ದೃಶ್ಯತೇ ಜಾನಕೀ ಯಥಾ |
ತಥಾ ಭವದ್ಭಿಃ ಕರ್ತವ್ಯಮಸ್ಮತ್ಪ್ರಿಯಹಿತೈಷಿಭಿಃ || 4.43.8 ||

ಅಯಂ ಹಿ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಮಾನ್ಯಸ್ತು ನರಸತ್ತಮಃ |
ಅಸ್ಮಾಸು ಚ ಗತಃ ಪ್ರೀತಿಂ ರಾಮಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ || 4.43.9 ||

ಇಮಾನಿ ಬಹದುರ್ಗಾಣಿ ನದ್ಯಃ ಶೈಲಾಂತರಾಣಿ ಚ |
ಭವಂತಃ ಪರಿಮಾರ್ಗಂತು ಬುದ್ಧಿವಿಕ್ರಮಸಂಪದಾ || 4.43.10 ||

ತತ್ರ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾನ್ ಪುಲಿಂದಾಂಶ್ಚ ಶೂರಸೇನಾಂಸ್ತಥೈವ ಚ |
ಪ್ರಸ್ಥಲಾನ್ ಭರತಾಂಶ್ಚೈವ ಕುರೂಂಶ್ಚ ಸಹ ಮದ್ರಕೈಃ || 4.43.11 ||

ಕಾಂಬೋಜಯವನಾಂಶ್ಚೈವ ಶಕಾನಾಂ ಪತ್ತನಾನಿ ಚ |
ಅನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ದರದಾಂಶ್ಚೈವ ಹಿಮವಂತಂ ವಿಚಿನ್ವಥ || 4.43.12 ||

ಲೋಧ್ರಪದ್ಮಕಖಂಡೇಷು ದೇವದಾರುವನೇಷು ಚ |
ರಾವಣಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ || 4.43.13 ||

ತತಃ ಸೋಮಾಶ್ರಮಂ ಗತ್ವಾ ದೇವಗಂಧರ್ವಸೇವಿತಂ |
ಕಾಲಂ ನಾಮ ಮಹಾಸಾನುಂ ಪರ್ವತಂ ತಂ ಗಮಿಷ್ಯಥ || 4.43.14 ||

ಮಹತ್ಸು ತಸ್ಯ ಶೈಲೇಷು ಪರ್ವತೇಷು ಗುಹಾಸು ಚ |
ವಿಚಿನ್ವತ ಮಹಾಭಾಗಾಂ ರಾಮಪತ್ನೀಮನಿಂದಿತಾಂ || 4.43.15 ||

ತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಶೈಲೇಂದ್ರಂ ಹೇಮಗರ್ಭಂ ಮಹಾಗಿರಿಂ |
ತತಃ ಸುದರ್ಶನಂ ನಾಮ ಪರ್ವತಂ ಗಂತುಮರ್ಹಥ || 4.43.16 ||

ತತೋ ದೇವಸಖೋ ನಾಮ ಪರ್ವತಃ ಪತಗಾಲಯಃ |
ನಾನಾಪಕ್ಷಿಸಮಾಕೀರ್ಣೋ ವಿವಿಧದ್ರುಮಭೂಷಿತಃ || 4.43.17 ||

ತಸ್ಯ ಕಾನನಖಂಡೇಷು ನಿರ್ಝರೇಷು ಗುಹಾಸು ಚ |
ರಾವಣಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ || 4.43.18 ||

ತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಚಾಕಾಶಂ ಸರ್ವತಃ ಶತಯೋಜನಂ |
ಅಪರ್ವತನದೀವೃಕ್ಷಂ ಸರ್ವಸತ್ತ್ವವಿವರ್ಜಿತಂ || 4.43.19 ||

ತತ್ತು ಶೀಘ್ರಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಕಾಂತಾರಂ ರೋಮಹರ್ಷಣಂ |
ಕೈಲಾಸಂ ಪಾಂಡುರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಹೃಷ್ಟಾ ಯೂಯಂ ಭವಿಷ್ಯಥ || 4.43.20 ||

ತತ್ರ ಪಾಂಡುರಮೇಘಾಭಂ ಜಾಂಬೂನದಪರಿಷ್ಕೃತಂ |
ಕುಬೇರಭವನಂ ರಮ್ಯಂ ನಿರ್ಮಿತಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ || 4.43.21 ||

ವಿಶಾಲಾ ನಲಿನೀ ಯತ್ರ ಪ್ರಭೂತಕಮಲೋತ್ಪಲಾ |
ಹಂಸಕಾರಂಡವಾಕೀರ್ಣಾ ಅಪ್ಸರೋಗಣಸೇವಿತಾ || 4.43.22 ||

ತತ್ರ ವೈಶ್ರವಣೋ ರಾಜಾ ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಕೃತಃ |
ಧನದೋ ರಮತೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗುಹ್ಯಕೈಃ ಸಹ ಯಕ್ಷರಾಟ್ || 4.43.23 ||

ತಸ್ಯ ಚಂದ್ರನಿಕಾಶೇಷು ಪರ್ವತೇಷು ಗುಹಾಸು ಚ |
ರಾವಣಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ || 4.43.24 ||

ಕ್ರೌಂಚಂ ತು ಗಿರಿಮಾಸಾದ್ಯ ಬಿಲಂ ತಸ್ಯ ಸುದುರ್ಗಮಂ |
ಅಪ್ರಮತ್ತೈಃ ಪ್ರವೇಷ್ಟವ್ಯಂ ದುಷ್ಟವೇಶಂ ಹಿ ತತ್ ಸ್ಮೃತಂ || 4.43.25 ||

ವಸಂತಿ ಹಿ ಮಹಾತ್ಮಾನಸ್ತತ್ರ ಸೂರ್ಯಸಮಪ್ರಭಾಃ |
ದೇವೈರಭ್ಯರ್ಥಿತಾಃ ಸಮ್ಯಗ್ ದೇವರೂಪಾ ಮಹರ್ಷಯಃ || 4.43.26 ||

ಕ್ರೌಂಚಸ್ಯ ತು ಗುಹಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಃ ಸಾನೂನಿ ಶಿಖರಾಣಿ ಚ |
ನಿರ್ದರಾಶ್ಚ ನಿತಂಬಾಶ್ಚ ವಿಚೇತವ್ಯಾಸ್ತತಸ್ತತಃ || 4.43.27 ||

ಅವೃಕ್ಷಂ ಕಾಮಶೈಲಂ ಚ ಮಾನಸಂ ವಿಹಗಾಲಯಂ |
ನ ಗತಿಸ್ತತ್ರ ಭೂತಾನಾಂ ದೇವಾನಾಂ ನ ಚ ರಕ್ಷಸಾಂ || 4.43.28 ||

ಸ ಚ ಸರ್ವೈರ್ವಿಚೇತವ್ಯಃ ಸಸಾನುಪ್ರಸ್ಥಭೂಧರಃ |
ಕ್ರೌಂಚಂ ಗಿರಿಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಮೈನಾಕೋ ನಾಮ ಪರ್ವತಃ || 4.43.29 ||

ಮಯಸ್ಯ ಭವನಂ ತತ್ರ ದಾನವಸ್ಯ ಸ್ವಯಂಕೃತಂ |
ಮೈನಾಕಸ್ತು ವಿಚೇತವ್ಯಃ ಸಸಾನುಪ್ರಸ್ಥಕಂದರಃ || 4.43.30 ||

ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಶ್ವಮುಖೀನಾಂ ತು ನಿಕೇತಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ತು |
ತಂ ದೇಶಂ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಆಶ್ರಮಂ ಸಿದ್ಧಸೇವಿತಂ || 4.43.31 ||

ಸಿದ್ಧಾ ವೈಖಾನಸಾ ಯತ್ರ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಶ್ಚ ತಾಪಸಾಃ |
ವಂದಿತವ್ಯಾಸ್ತತಃ ಸಿದ್ಧಾಸ್ತಪಸಾ ವೀತಕಲ್ಮಷಾಃ || 4.43.32 ||

ಪ್ರಷ್ಟವ್ಯಾ ಚಾಪಿ ಸೀತಾಯಾಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿರ್ವಿನಯಾನ್ವಿತೈಃ |
ಹೇಮಪುಷ್ಕರಸಂಭನ್ನಂ ತತ್ರ ವೈಖಾನಸಂ ಸರಃ || 4.43.33 ||

ತರುಣಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶೈರ್ಹಂಸೈರ್ವಿಚರಿತಂ ಶುಭೈಃ |
ಔಪವಾಹ್ಯಃ ಕುಬೇರಸ್ಯ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ || 4.43.34 ||

ಗಜಃ ಪರ್ಯೇತಿ ತಂ ದೇಶಂ ಸದಾ ಸಹ ಕರೇಣುಭಿಃ |
ತತ್ ಸರಃ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ನಷ್ಟಚಂದ್ರದಿವಾಕರಂ |
ಅನಕ್ಷತ್ರಗಣಂ ವ್ಯೋಮ ನಿಷ್ಪಯೋದಮನಾದಿತಂ || 4.43.35 ||

ಗಭಸ್ತಿಭಿರಿವಾರ್ಕಸ್ಯ ಸ ತು ದೇಶಃ ಪ್ರಕಾಶ್ಯತೇ |
ವಿಶ್ರಾಮ್ಯದ್ಭಿಸ್ತಪಃ ಸಿದ್ಧೈರ್ಧೇವಕಲ್ಪೈಃ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೈಃ || 4.43.36 ||

ತಂ ತು ದೇಶಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಶೈಲೋದಾ ನಾಮ ನಿಮ್ಮಗಾ |
ಉಭಯೋಸ್ತೀರಯೋಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಕೀಚಕಾ ನಾಮ ಬೇಣವಃ || 4.43.37 ||

ತೇ ನಯಂತಿ ಪರಂ ತೀರಂ ಸಿದ್ಧಾನ್ ಪ್ರತ್ಯಾನಯಂತಿ ಚ |
ಉತ್ತರಾಃ ಕುರವಸ್ತತ್ರ ಕೃತಪುಣ್ಯಪ್ರತಿಶ್ರಯಾಃ || 4.43.38 ||

ತತಃ ಕಾಂಚನಪದ್ಮಾಭಿಃ ಪದ್ಮಿನೀಭಿಃ ಕೃತೋದಕಾಃ |
ನೀಲವೈದೂರ್ಯಪತ್ರಾಢ್ಯಾ ನದ್ಯಸ್ತತ್ರ ಸಹಸ್ರಶಃ || 4.43.39 ||

ರಕ್ತೋತ್ಪಲವನೈಶ್ಚಾತ್ರ ಮಂಡಿತಾಶ್ಚ ಹಿರಣ್ಮಯೈಃ |
ತರುಣಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶಾ ಭಾಂತಿ ತತ್ರ ಜಲಾಶಯಾಃ || 4.43.40 ||

ಮಹಾರ್ಹಮಣಿಪತ್ಮೈಶ್ಚ ಕಾಂಚನಪ್ರಭಕೇಸರೈಃ |
ನೀಲೋತ್ಪಲವನೈಶ್ಚಿತ್ಮೈಃ ಸ ದೇಶಃ ಸರ್ವತೋ ವೃತಃ || 4.43.41 ||

ನಿಸ್ತುಲಾಭಿಶ್ಚ ಮುಕ್ತಾಭಿರ್ಮಣಿಭಿಶ್ಚ ಮಹಾಧನೈಃ |
ಉದ್ಗೂತಪುಲಿನಾಸ್ತತ್ರ ಜಾತರೂಪೈಶ್ಚ ನಿಮ್ಮಗಾಃ || 4.43.42 ||

ಸರ್ವರತ್ನಮಯೈಶ್ಚಿತ್ಮೈರವಗಾಥಾ ನಗೋತ್ತಮೈಃ |
ಜಾತರೂಪಮಯೈಶ್ಚಾಪಿ ಹುತಾಶನಸಮಪ್ರಭೈಃ || 4.43.43 ||

ನಿತ್ಯಪುಷ್ಪಫಲಾಸ್ತತ್ರ ನಗಾಃ ಪತ್ರರಥಾಕುಲಾಃ |
ದಿವ್ಯಗಂಧರಸಸ್ಪರ್ಶಾಃ ಸರ್ವಕಾಮಾನ್ ಸ್ರವಂತಿ ಚ || 4.43.44 ||

ನಾನಾಕಾರಾಣಿ ವಾಸಾಂಸಿ ಫಲಂತ್ಯನೈ ನಗೋತ್ತಮಾಃ |
ಮುಕ್ತಾವೈದೂರ್ಯಚಿತ್ರಾಣಿ ಭೂಷಣಾನಿ ತಥೈವ ಚ |
ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಯಾನ್ಯನುರೂಪಾಣಿ ಪುರುಷಾಣಾಂ ತಥೈವ ಚ || 4.43.45 ||

ಸರ್ವರ್ತುಸುಖಸೇವ್ಯಾನಿ ಫಲಂತ್ಯನೈ ನಗೋತ್ತಮಾಃ |
ಮಹಾರ್ಹಮಣಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಫಲಂತ್ಯನೈ ನಗೋತ್ತಮಾಃ || 4.43.46 ||

ಶಯನಾನಿ ಪ್ರಸೂಯಂತೇ ಚಿತ್ರಾಸ್ತರಣವಂತಿ ಚ |
ಮನಃಕಾಂತಾನಿ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಫಲಂತ್ಯತ್ರಾಪರೇ ದ್ರುಮಾಃ || 4.43.47 ||

ಪಾನಾನಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಭಕ್ಷ್ಯಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ |
ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಗುಣಸಂಪನ್ನಾ ರೂಪಯೌವನಲಕ್ಷಿತಾಃ || 4.43.48 ||

ಗಂಧರ್ವಾಃ ಕಿನ್ನರಾಃ ಸಿದ್ಧಾ ನಾಗಾ ವಿದ್ಯಾಧರಾಸ್ತಥಾ |
ರಮಂತೇ ಸತತಂ ತತ್ರ ನಾರೀಭಿರ್ಭಾಸ್ವರಪ್ರಭಾಃ || 4.43.49 ||

ಸರ್ವೇ ಸುಕೃತಕರ್ಮಾಣಃ ಸರ್ವೇ ರತಿಪರಾಯಣಾಃ |
ಸರ್ವೇ ಕಾರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಾ ವಸಂತಿ ಸಹ ಯೋಷಿತಃ || 4.43.50 ||

ಗೀತವಾದಿತ್ರನಿಘೋಷಃ ಸೋತ್ಕೃಷ್ಟಹಸಿತಸ್ವನಃ |
ಶ್ರುಯತೇ ಸತತಂ ತತ್ರ ಸರ್ವಭೂತಮನೋರಮಃ || 4.43.51 ||

ತತ್ರ ನಾಮುದಿತಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನಾತ್ರ ಕಶ್ಚಿದಸತ್ಪ್ರಿಯಃ |
ಅಹನ್ಯಹನಿ ವರ್ಧಂತೇ ಗುಣಾಸ್ತತ್ರ ಮನೋರಮಾಃ || 4.43.52 ||

ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ತಂ ದೇಶಮುತ್ತರಃ ಪಯಸಾಂ ನಿಧಿಃ |
ತತ್ರ ಸೋಮಗಿರಿರ್ನಾಮ ಮಧ್ಯೇ ಹೇಮಮಯೋ ಮಹಾನ್ || 4.43.53 ||

ಇಂದ್ರಲೋಕಗತಾ ಯೇ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಗತಾಶ್ಚ ಯೇ |
ದೇವಾಸ್ತಂ ಸಮವೇಕ್ಷಂತೇ ಗಿರಿರಾಜಂ ದಿವಂ ಗತಾಃ || 4.43.54 ||

ಸ ತು ದೇಶೋ ವಿಸೂರ್ಯೋಽಪಿ ತಸ್ಯ ಭಾಸಾ ಪ್ರಕಾಶತೇ |
ಸೂರ್ಯಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಭಿವಿಜ್ಞೇಯಸ್ತಪತೇವ ವಿವಸ್ವತಾ || 4.43.55 ||

ಭಗವಾಂಸ್ತತ್ರ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ಶಂಭುರೇಕಾದಶಾತ್ಮಕಃ |
ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಸತಿ ದೇವೇಶೋ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಪರಿವಾರಿತಃ || 4.43.56 ||

ನ ಕಥಂಚನ ಗಂತವ್ಯಂ ಕುರೂಣಾಮುತ್ತರೇಣ ವಃ |
ಅನ್ಯೇಷಾಮಪಿ ಭೂತಾನಾಂ ನಾನುಕ್ರಾಮತಿ ವೈ ಗತಿಃ || 4.43.57 ||

ಸ ಹಿ ಸೋಮಗಿರಿರ್ನಾಮ ದೇವಾನಾಮಪಿ ದುರ್ಗಮಃ |
ತಮಾಲೋಕ್ಯ ತತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮುಪಾವರ್ತಿತುಮರ್ಹಥ || 4.43.58 ||

ಏತಾವದ್ ವಾನರೈಃ ಶಕ್ಯಂ ಗಂತುಂ ವಾನರಪುಂಗವಾಃ |
ಅಭಾಸ್ಕರಮಮರ್ಯಾದಂ ನ ಜಾನೀಮಸ್ತತಃ ಪರಂ || 4.43.59 ||

ಸರ್ವಮೇತದ್ ವಿಚೇತವ್ಯಂ ಯನ್ಮಯಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ |
ಯದನ್ಯದಪಿ ನೋಕ್ತಂ ಚ ತತ್ರಾಪಿ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಮತಿಃ || 4.43.60 ||

ತತಃ ಕೃತಂ ದಾಶರಥೇರ್ಮಹತ್ಪ್ರಿಯಂ
 ಮಹತ್ಪ್ರಿಯಂ ಚಾಪಿ ತತೋ ಮಮ ಪ್ರಿಯಂ |
 ಕೃತಂ ಭವಿಷ್ಯತ್ಯನಿಲಾನಲೋಪಮಾ
 ವಿದೇಹಜಾದರ್ಶನಜೇನ ಕರ್ಮಣಾ || 4.43.61 ||

ತತಃ ಕೃತಾರ್ಥಾಃ ಸಹಿತಾಃ ಸಬಾಂಧವಾ
 ಮಯಾರ್ಚಿತಾಃ ಸರ್ವಗುಣೈರ್ಮನೋರಮೈಃ |
 ಚರಿಷ್ಯಥೋರ್ವೀಂ ಪ್ರತಿ ಶಾಂತಶತ್ರುವಃ
 ಸಹಪ್ರಿಯಾ ಭೂತಧರಾಃ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ || 4.43.62 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
 ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||